

ZWANGERSCHAPSPROTOCOL (voorbeeld)

Zo werkt het als je zwanger bent....

Wanneer vertel je dat je zwanger bent?

Vertel je leidinggevende zo snel mogelijk dat je zwanger bent. Bij de verloskundige, huisarts of specialist kan je een zwangerschapsverklaring halen met de vermoedelijke datum van de bevalling. Je werkgever kan met deze verklaring naar een uitvoeringsinstelling. Deze regelt jouw uitkering (WAZO-uitkering) tijdens het verlof. Ook de geboorte van de baby moet worden doorgegeven aan je leidinggevende, bij voorkeur binnen twee dagen na de bevalling.

Zwangerschap- en bevallingsverlof

Je hebt recht op minstens zestien weken WAZO-uitkering in verband met de bevalling. De uitkering in verband met de bevalling is net zo hoog als je Ziektewetdagloon, honderd procent. Ontvangt de Werkgever de uitkering, dan kan zij tijdens het verlof je salaris doorbetalen. Deze wijze wordt door de Werkgever in principe gehanteerd. Krijg je de uitkering zelf, dan mag de Werkgever die op jouw salaris in mindering brengen.

Wanneer met verlof?

Wanneer je zwangerschapsverlof precies ingaat, kun je in overleg met de directie bepalen. Je kunt tussen de vier tot zes weken voor de vermoedelijke bevallingsdatum stoppen met werken. Je mag in ieder geval **niet** werken vanaf vier weken voor die datum en tot zes weken na de bevalling.

Verlof na de bevalling

Je hebt altijd recht op minstens tien weken verlof na de bevalling. Ben je bijvoorbeeld zes weken van tevoren gestopt met werken en is de baby twee weken te laat, dan worden er twee weken opgeteld bij de tien verlofweken die je nog over hebt.

Nog niet aan 't werk?

Is je verlof afgelopen maar lukt het niet om te werken? Als je niet kunt werken als gevolg van de bevalling of zwangerschap, dan heb je maximaal 104 weken aaneengesloten recht op een Ziektewetuitkering. Na twee jaar ziekte kan je voor een WAO/WIA-uitkering in aanmerking komen.

Ouderschapsverlof

Wil je na de bevalling tijdelijk minder werk? Dan kun je gebruik maken van je recht op ouderschapsverlof. Dit is een tijdelijke, onbetaalde vorm van verlof, bestemd voor de opvoeding en verzorging van je kind. De bestaande arbeidsovereenkomst blijft tijdens het ouderschapsverlof van kracht.

- Dit kan alleen plaatsvinden in goed overleg met de directie
- Je moet tenminste één jaar bij de Werkgever in dienst zijn.

Hoeveel verlof?

Hoeveel verloftijd je per week kunt opnemen, hangt af van je dienstverband. Je hebt recht op maximaal dertien keer het aantal uren dat je per week werkt.

Voorbeeld

Werk je bijvoorbeeld 24 uur per week, dan heb je dus recht op maximaal 312 uur ouderschapsverlof. Dit betekent dat je zes maanden lang twaalf uur verlof per week kunt opnemen.

Verlof als zelfstandige

Als je verzekerd bent voor de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (Waz) heb je recht op minimaal 16 weken uitkering in verband met de bevalling. Als je hier gebruik van wilt maken, moet je dit uiterlijk drie maanden voor de vermoedelijke bevallingsdatum melden bij de uitvoeringsinstelling. Twee weken voor de bevallingsdatum dient de uitkering te worden aangevraagd. Je kunt tussen de vier en zes weken voor de uitgerekenende datum het verlof laten ingaan.

Ziekte

Ben je kort voor en kort na je bevallingsverlof ziek? Dan heb je recht op een Ziektewetuitkering. Tevens geldt vanaf 1 september 2005:

- Als de ziektenperioden voor en na niet direct aansluiten op het bevallingsverlof, of als de ziekte verschillende oorzaken heeft, telt het bevallingsverlof mee als onderbreking.
- Alleen ziektenperioden die voor en na direct op het bevallingsverlof aansluiten en waarbij de ziekte dezelfde oorzaak heeft, tellen als een ononderbroken ziekteperiode.

Einde van de arbeidsovereenkomst

Je mag niet worden ontslagen als je zwanger bent en ook niet tijdens de eerste twaalf weken na de bevalling. Alleen in speciale gevallen is ontslag mogelijk.

Dit is het geval bij bijvoorbeeld ontslag:

- op staande voet
- om dringende redenen
- bij faillissement
- als je zelf ontslag neemt.

WW-uitkering

Loopt je contract af tijdens de zwangerschap, dan kun je een WW-uitkering aanvragen. Je hebt in dat geval recht op ziekgeld in verband met de bevalling. Geef de zwangerschapsverklaring hiervoor zelf af bij de uitvoeringsinstelling.

Zelf ontslag nemen

Neem je zelf ontslag tijdens je zwangerschap? Je hebt alleen recht op ziekgeld in verband met de bevalling indien je binnen tien weken gaat bevallen.

Arbeidsomstandigheden en -tijden

Gedurende de zwangerschap en zes maanden na de bevalling moet er extra rekening gehouden worden met een zwangere medewerkster:

* Je hoeft in beginsel niet te werken tussen 0.00 uur en 6.00 uur, je mag regelmatige arbeidstijden verlangen en je hoeft niet over te werken.

- * In beginsel hoef je niet te zwaar te tillen, niet te lang te staan of te lopen en dien je zo veel mogelijk van trillingen, straling en stress gevrijwaard te worden.
 - *..Je mag per dag 1 of meer extra pauzes nemen naast de gebruikelijke pauzes, waarbij deze extra pauzes samen niet meer bedragen dan een achtste deel van je arbeidsduur per dag.
 - * Je hebt gedurende negen maanden na de bevalling het recht in de nodige rust en afzondering je kind te zogen, dan wel tot kolven over te gaan. Dit gebeurt zo vaak als nodig en zo lang als nodig, echter voor niet langer dan een kwart van de gebruikelijke arbeidstijd per dag. Gedurende deze tijd wordt het loon doorbetaald.
-

Microbiologische risico's

Algemeen: Alle aandoeningen gepaard gaande met hoge koorts leveren een zeker risico voor de vrucht.

Zoönosen die ook de foetus en/of de placenta kunnen infecteren zijn:

- Chlamydia psittacii.
 - Infectie wordt voornamelijk via schapen en papegaaien opgedaan. Prevalentie in Nederland is laag.
- Listeria monocytogenes.
 - Zwangeren zijn gevoeliger voor infecties. Infectie via ingestie of via cutane weg (beroepsrisico dierenarts!), met name partushulp bij runderen. Direct huidcontact vermijden bij abortussen. Armen insmeren met boorzalf lijkt¹ goed te beschermen.
- Leptospiro hardjo.
 - Hygiënische maatregelen in acht nemen.
- Brucella abortus.
 - Preventie door middel van hygiënische maatregelen.
 - Voor leptospiro hardjo en brucella abortus geldt dat het risico beperkt is (althans qua mate van voorkomen), echter de consequenties zijn wel groot.
- Campylobacter (jejuni en fetus).
 - Klein risico dat met hygiënische maatregelen goed te voorkomen moet zijn (voedselinfectie).
- Mycobacterium bovis.
 - Theoretisch risico, alleen via exotische dieren.
- Toxoplasma gondii.
 - Besmetting via gesporuleerde oocysten via faeces van de kat (tuin, kattenbak, ongewassen rauwe groenten, rauw vlees!). Geen beroepsrisico, maar wel het grootste risico van alle zoönosen. Na doorgemaakte infectie is men immuun; dit is in het bloed na te gaan.
- Voorzichtig zijn bij contact papegaaai-achtigen (psittacosis).

(zie map hierachter; met uitleg over deze Zoönosen)

Fysische risico's

a. Röntgenstraling:

Dit is een geheel te voorkomen risico. Door het gebruik van een persoonlijke dosimeter en deze met voldoende korte intervallen op te sturen kan een goede indruk worden verkregen over de veiligheid van de apparatuur.

Volgens de Nederlandse wetgeving gelden de volgende normen:

- blootstelling aan ioniserende straling moet zo gering mogelijk zijn en piekbelastingen mogen niet voorkomen;

- in totaal is de dosislimiet voor het tijdsverloop tussen aangifte van de zwangerschap en de bevalling 5 mSv (1 mSv = 100 rem);
- tussen de 8e en 15e week mag het dosisequivalent in het ongeboren kind de 1 mSv niet overschrijden.

Het effect van een te hoge dosis diepe straling in de verschillende periodes van de zwangerschap zijn:

- tot 8 dagen: afstoting van de vrucht;
- 9 dagen - 8 weken: orgaanbeschadiging; de kans hierop is erg klein en de benodigde dosis moet vrij hoog zijn;
- 8 - 15 weken: deze periode is het meest risicovol; het risico is hersenbeschadiging (vandaar de limiet van 1 mSv);
- na 15 weken: groeiachterstand.

De algemene veiligheidsvoorschriften voor röntgenopnamen en -apparatuur gelden zeker als er zwangere vrouwen in de praktijk zijn. Een dosimeter onder het schort is aan te bevelen om een indruk te krijgen van de hoeveelheid straling die dieper doordringt.

b. Trauma:

Dit is het grootste aanwezige risico voor een zwangere dierenarts.

Met name trappen van koeien en paarden in de buikstreek tijdens de laatste maanden van de zwangerschap vormen een groot risico omdat:

- de mobiliteit en het concentratievermogen dan wat minder worden;
- de bescherming door het vruchtwater dan minder is.

Goed fixeren en eventueel sederen van de dieren is belangrijk, en in de laatste maanden slechts met grote omzichtigheid of helemaal geen risicodieren (paard en rund) meer behandelen.

c. Lichamelijk werk:

De onderstaande punten zijn tips en adviezen (zie ook zwangerschapthema arbocatalogus):

- Tijdens hele zwangerschap: bukken, hurken, knielen zoveel mogelijk voorkomen;
- Laatste drie maanden zwangerschap: bukken, hurken, knielen en staande voetpedalen bedienen - dagelijks niet meer dan eenmaal per uur;
- Tijdens zwangerschap en tot drie maanden na bevalling: handmatig tillen van gewichten zoveel mogelijk beperken;
- Is tillen toch nodig, dan moet het in één handeling te tillen gewicht minder zijn dan tien kilo;
- Vanaf de twintigste week van de zwangerschap mag niet vaker dan tien keer per dag niet meer dan vijf kilo worden getild;
- Vanaf de dertigste zwangerschapsweek mag niet vaker dan vijf keer per dag niet meer dan vijf kilo worden getild.

Chemische risico's

In de dierenartsenpraktijk betreft dit met name de anesthesiegassen en enkele medicijnen.

Bij de anesthesiegassen gaat het om lachgas en gehalogeneerde anesthesiegas. De gebruikelijke veiligheidsmaatregelen (zoals afzuiging, gesloten systeem e.d.) zijn noodzakelijk. Zie verder ook scriptie SR 448/95 en de Arbo-info A1-12 van SZW (zwangerschap en arbeid).

Voor wat betreft de medicijnen geldt dat men in het algemeen de bijsluiter kan raadplegen, denk bijvoorbeeld aan prostaglandine, corticosteroiden en oestrogenen die abortus kunnen veroorzaken.

Voor het signaleren van andere chemische risico's kunnen onderstaande R-nummers van belang zijn (staan op de verpakkingen van de betreffende stoffen):

R46 - kan erfelijke schade veroorzaken
R60 - kan vruchtbaarheid schaden
R61 - kan het ongeboren kind schaden
R62 - mogelijk gevaar voor verminderde vruchtbaarheid
R63 - mogelijk gevaar voor het ongeboren kind
R64 - kan schadelijk zijn via de borstvoeding

Zie voor meer informatie

www.uwv.nl

www.arbeidsrechter.nl

CAO dierenartspraktijken